

Глава 24 США

§ 1. Війна за незалежність. Декларація незалежності США 4 липня 1776 р.

Внаслідок англійської колонізації до кінця XVII століття у Північній Америці утворилося 13 колоній. Поступово вони набули значної відокремленості і самостійності від Англії. Відповідно до правового становища колонії поділялися на три групи:

- 1) володіння Великої Британії, де хоча й існували двопалатні за-конодавчі збори, але головна роль в управлінні належала королівським губернаторам, наділеним правом абсолютного вето (Массачусетс, Нью-Йорк, Нью-Джерсі, Нью-Гемпшир, Вірджинія, Джорджія, Північна і Південна Кароліна);
- 2) «власницькі» колонії, даровані королем у власність приватним особам (Пенсильванія, Делавер та Мериленд);
- 3) самоврядні колонії, в яких усі органи влади обиралися населенням (Род-Айленд та Коннектикут).

Незважаючи на зазначене різноманіття, внутрішня політична організація колоній значно відрізнялася від державного устрою Англії і була більш демократичною. Політичні та економічні відносини з метрополією відзначалися політикою штучного стримування розвитку північноамериканських колоній, зовнішню торгівлю яких було цілком поставлено під контроль Англії. Побоюючись появи в їхній особі могутнього конкурента на ринку промислових і сільськогосподарських товарів, парламент Англії ухвалював закони, які придушували колоніальну промисловість і торгівлю. Зростало також військово-адміністративне пригнічення з боку метрополії, що стало важливою передумовою війни за незалежність північноамериканських штатів.

Усвідомлюючи свої економічні й політичні інтереси, колоністи все більше прагнули незалежності. Важливо відзначити, що в основому вони були людьми, опозиційно налаштованими до Англії, її політичних, релігійних, культурних традицій. Їхні настрої сприяли зростанню об'єднуючих тенденцій, які виявилися у фактичному встановленні конфедеративних відносин між колоніями. Бенджамін Франклін став ініціатором перейменування колоній у штати.

Конфлікт між колоніями і метрополією набуває до 60-70 років XVIII століття конституційно-правового забарвлення. За допомогою декларацій (найбільший резонанс у суспільстві викликали Декларації прав 1765 і 1774 років) колоністи прагнуть примусити Англію рахуватися зі своїми правами в галузі економіки, правосуддя та державного устрою.

У серпні 1774 року законодавчі збори Вірджинії звернулися до всіх колоній із закликом скликати щорічні конгреси для обговорення загальних справ. 5 вересня цього ж року у Філадельфії зібрався Перший Континентальний конгрес, де було представлено всі колонії, крім Джорджії. Конгрес ухвалив політичні й економічні рішення, які неминуче призвели до розриву стосунків з метрополією і воєнних дій. У квітні 1775 року відбулася битва при Лексингтоні, яка поклала початок національно-визвольній боротьбі. 10 травня того ж року в Філадельфії зібрався Другий Континентальний конгрес, який звернувся до англійського монарха з останнім примирчим посланням. Тоді ж було ухвалено історичне рішення про об'єднання військ колоній і призначення Джорджа Вашингтона головнокомандувачем.

Найважливішим документом у процесі конституювання американської державності стала ухвалена в умовах війни за незалежність Декларація незалежності США 13 американських штатів від 4 липня 1776 року. Вона проголосила незалежність колишніх 13 колоній від Великої Британії, що означало появу на Атлантичному узбережжі Північної Америки 13 суверенних держав. Їхні представники заявили про своє право посісти рівне місце серед інших самостійних держав світу. Для авторів Декларації важливо було не тільки заявити про «розрив політичних уз» з метрополією, а й довести світовій громадськості легітимність цього акта. Аргументація, наведена в Декларації, засновувалася на доктрині природного права, ідеї народного суверенітету та договірної теорії походження держави.

У Декларації незалежності США можна виділити три змістові частини. У першій частині

стверджується, що всі люди є рівними і з народження володіють невід'ємними правами, основними з яких є життя, свобода та прагнення щастя. Саме для забезпечення цих прав люди запроваджують уряд. Оскільки ж народ є джерелом влади, то він може і зобов'язаний замінити або навіть знищити поганий уряд. Ця частина документа має загальний характер і стосується будь-якого народу. В другій частині Декларації перелічуються вже конкретні дії англійського короля, якими він порушує права мешканців північноамериканських колоній. Тому в третій частині з двох попередніх посилянь робиться умовивід щодо незалежності від англійської корони. Хоча в Декларації містилися слова «Сполучені Штати Америки», вона не означала створення єдиної федеративної держави, а лише зафіксувала початковий етап становлення суверенної держави.

Подальші етапи конституційного оформлення США закріплено у «Статтях конфедерації» 1781 року, Конституції США 1787 року та в «Біллі про права» 1789 року.

§ 2. «Статті конфедерації» 1781 року

Союз, що виник в умовах війни проти Англії, мав виключно воєнний характер. На Другому Континентальному конгресі було ухвалено рішення про об'єднання військ колоній. Другий Континентальний конгрес протягом декількох років відіграв роль єдиного законодавчого органу, де рішення ухвалювалися на підставі рівності голосів штатів-колоній. Тоді ж було здійснено спробу створити єдину грошову систему колоній. Отже, ухвалене конгресом рішення про створення між-державного союзу штатів спиралося на фактично створену єдність.

Ідея проголошення незалежності і створення єдиного політичного організму в формі міждержавного союзу, запропонована Франкліном, була схвалена представниками штатів у травні 1776 року. Передбачалося, що створений союз матиме конфедеративний характер. До кінця 1779 року проект створення конфедерації пройшов ратифікацію в законодавчих зборах 12 штатів, а 1 березня 1781 року, Другий Континентальний конгрес проголосив про набрання чинності «Статей конфедерації», які стали першою Конституцією США.

Незважаючи на слабкість повноважень загальних органів влади й управління, «Статті» проголошували безповоротне створення єдиної держави. За штатами не передбачалося права виходу із союзного об'єднання. Рішення більшості членів конфедерації мало примусову силу для інших штатів. Суверенітет штатів зберігався, але паралельно формувалася сфера виключних повноважень союзної держави. Вводи-лося єдине громадянство: мешканці штату користувалися привілеями й пільгами в інших штатах нарівні з їхніми мешканцями стосовно права пересування, торгової й фінансової діяльності, власності.

Для вирішення спільних справ створювався Конгрес штатів, де були представлені всі суб'єкти конфедерації. До компетенції Конгресу належали питання управління: оголошення війни й укладання миру, дипломатичні стосунки й міжнародні договори, регулювання грошового обігу, мір та ваги, встановлення воєнних порядків. Для ухвалення рішення була потрібна згода більшості, тобто дев'яти штатів.

«Статті» формулювали не тільки делеговані повноваження союзу, а й заборонні, які накладали обмеження на суверенітет штатів. Так, штатам заборонялося створювати власні збройні сили і вести зовніш-ньо-політичну діяльність.

Союз, створення якого зафіксовано «Статтями», був військово- політичним і мав декларативний характер. Його завдання полягало в тому, аби надати легітимності політико-державному організмові, що формувався. Не об'єднавшись, однак проголосивши свою незалеж-ність, штати не змогли б протистояти могутній метрополії.

Але незабаром виявилася обмеженість створеного об' єднання, не здатного ефективно функціонувати в післявоєнний час. З метою подо-лання деструктивних наслідків війни в економічній і соціальній сферах потрібна була сильна централізована влада, створити яку в межах конфедерації було неможливо, тому виникла об'єктивна необхідність у модернізації принципів державно-політичного устрою США, що призвело до створення Конституції США 1787 року. Цей документ зафіксував перехід від конфедерації до федерації.

§ 3. Конституція США 1787 року

Військово-політична єдність, закріплена у «Статтях конфедерації» 1781 року, склалася в перебігу війни за незалежність 13 північноамериканських колоній проти англійської корони. Цей союз мав тимчасовий і декларативний характер, відповідаючи потребам воєнного часу. Але в післявоєнний період виявилася його неефективність при розв'язанні як внутрішньополітичних, так і соціально-економічних проблем. Найгострішою стала проблема фінансування армії шляхом збільшення податків, які збиралися зі штатів. Післявоєнна криза призвела до повного обезцінення грошей і зростання інфляції. В умовах відсутності централізованої влади неможливо було розпочати виплати французьких кредитів. Крім того, загострилися суперечності між американськими штатами з приводу освоєння західних земель, які не могла розв'язати конфедерація. Масові соціальні заворушення, які виникли через економічну та фінансову кризу, остаточно довели неспроможність конфедеративного устрою, що стало основною причиною перегляду «Статей конфедерації» 1781 р. У травні 1787 року у Філадельфії відбувся спеціальний конвент, який повинен був виробити новий конституційний документ. Після тривалих спорів стосовно най-придатнішої для США форми політичного устрою депутати схвалили проект конституції, складений Джеймсом Медісоном. Він характеризувався лаконічністю і включав преамбулу та сім статей, з яких тільки чотири було поділено на розділи.

Конституція 1787 року встановила республіканську форму правління як для держави в цілому, так і для окремих штатів. Основним принципом організації держави став федералізм, заснований на визнанні високої міри самостійності штатів. Організацію влади було підпорядковано принципу поділу влади - законодавчої, виконавчої та судової.

Законодавча влада здійснювалася конгресом федерації, який складався з двох самостійних палат - Палати представників і Сенату. Палата представників обиралася на два роки населенням штатів відповідно до чисельності кожного і на підставі вимог, установлених у даному штаті. Членом цієї палати міг стати тільки громадянин штату, який досяг 25-річного віку. Сенат формувався з особливих представників штатів (старше 30 років і з високим цензом осідлості) по двоє від кожного штату незалежно від розміру його території і чисельності населення. Сенаторів обирали законодавчі збори штатів за власними правилами на шість років.

До компетенції конгресу входило право встановлювати податки, збори і мито, регулювати торгівлю, грошову і фінансову систему, армію, флот. Палати володіли повною організаційною самостійністю і рівними правами в галузі законодавства. Але тільки нижня палата могла виступати ініціатором фінансових законів і порушувати справи щодо імпічменту проти вищих посадових осіб. Сенат мав пріоритет у зовнішньополітичних справах.

Головою виконавчої влади був президент, який обирався на чотири роки колегією виборців. На посаду президента міг претендувати громадянин США, який досяг 35 років і мав високий ценз осідлості. Одно-часно з президентом обирався віце-президент, який не мав самостійної влади і був заступником та помічником президента. Останній володів владними повноваженнями, що відповідало ідеї сильної президентської влади. Він був верховним головнокомандувачем, за згодою сенату укладав міжнародні договори, призначав вищих посадових осіб, мав право законодавчого вето, яке могло бути подолане сенатом кваліфікованою

384 більшістю в 2/3 голосів. Відносини між виконавчою та законодавчою гілками влади регулювалися на основі принципу стримування та про-тиваги, спрямованого на недопущення концентрації влади в одній із гілок. Цей принцип повинен був не тільки попередити узурпаторські тенденції, а й забезпечити стабільність і безперервність функціонування самої державної влади.

Судова влада надавалася Верховному суду федерації і нижчим судам. Судді призначалися президентом за згодою сенату.

Конституція США 1787 року закріпила створення єдиної федеративної держави з республіканською формою правління. Принципи державного устрою, закладені зазначеним документом, значною мірою відзначалися демократизмом і в подальшому послужили еталоном для багатьох країн, які прагнули побудувати демократичну державність на принципах парламентаризму.

§ 4. «Біль про права» 1791 року

Конституція 1787 року не містила розділу, присвяченого правам і свободам американських громадян. У ній були лише позначені загальні положення про судові гарантії, статус і права громадянина в дусі суворої законності. Сама ж ідея гарантованості цивільних прав походила від Декларації незалежності 1776 року, тому вже в перебігу ратифікації штатами Конституції було порушено питання про необхідність доповнення ухваленого тексту положеннями про цивільні права.

В 10 з 13 конституцій окремих штатів було представлено спеціальний білль щодо прав, який ґрунтувався на Декларації прав штату Вірджинія 1776 року, ухваленої ще до проголошення незалежності. Найдокладнішими були відповідні розділи в конституціях штатів Мериленд і Массачусетс. Деякі штати відмовилися ратифікувати Конституцію США через відсутність в ній білля про права громадян. Хоча спочатку творці Конституції передбачали віднести регулювання цивільних прав і свобод до компетенції штатів, тепер було визнано необхідність досягнення компромісу. Ініціатором розроблення загальнодержавного документа щодо цивільних прав виступив Джеймс Медісон, який у червні 1798 року запропонував Першому конгресу федерації проект загальнофедерального білля про права. Проект підтримав Томас Джефферсон. Закріплення цивільних прав і свобод в його уявленні було не тільки необхідним саме по собі, а й мало стати однією з гарантій загального правового устрою держави, запорукою від зловживань з боку законодавця.

Конгрес затягнув обговорення поправок до Конституції до серпня 1789 року. Узгоджений проект з деякими змінами було схвалено 25 вересня 1789 року у вигляді десяти поправок до основного тексту Конституції. До грудня 1791 року вони були ратифіковані штатами. Проголошені в «Біллі» права і гарантії були найсуттєвішими порівняно з тим, що містили конституції більшості штатів, але вони були всезагальними і створювали значний для XVIII століття ступінь загальнодержавного демократизму. Поправки мали як мінімум подвійну мету: по-перше, вони створювали сферу загальнофедерального контролю і законодавства відносно цивільних прав і свобод; по-друге, вперше у сфері політичного законодавства їх було побудовано як заборони і обмеження, що накладалися, в тому числі на законодавців.

У «Біллі про права» закріплювалися основні демократичні права і свободи політичного характеру: свободи віросповідання, слова, друку, зборів та петицій. Народу

гарантувалася цивільна і особиста недоторканність: особи, житла, паперів та майна. Істотною гарантією цивільної свободи мало стати право на носіння зброї, яке визнавалося «необхідним для безпеки вільної держави» і не могло обмежуватися владою. Цикл поправок присвячувався судовим та карно-правовим гарантіям: громадянам надавалося невід'ємне право на розгляд справи у суді присяжних, діяла презумпція невинуватості (ніхто не міг спо-нукатися свідчити проти самого себе), без суду заборонялося позбав-ляти життя, свободи або власності, обвинуваченому забезпечувалися права процедури habeas corpus при забороні на надмірні застави. Важ-ливе значення мала дев'ята поправка, де проголошувалася можливість державного визнання й інших цивільних прав, безпосередньо не пере-лічених, але нібито таких, що впливали із загальної доктрини при-родних і невідчужуваних прав громадян.

Конституція Північноамериканської держави, яка склалася в 1787 - 1791 роках, зберігала свою силу понад 200 років і стала основою по-дальшого державно-політичного розвитку США. Її основоположним принципом було закріплення представницької демократії, яка гаран-тувалася організацією управління на основі поділу влади, а також вибірністю державних інститутів різних рівнів.

5 січня 1798 року і 25 вересня 1804 року відповідно були прийняті ще додаткові 11-та і 12-та поправки до Конституції США відносно юрисдикції Сполучених Штатів і президентських виборів.

§ 5. Громадянська війна в США

«Декларація незалежності США» 1776 року, Конституція США 1787 року і «Біль про права» 1791 року оформили американську держав-ність, найважливішою рисою якої став високий ступінь демократизму політичної системи. Але багато проблем, погрожуючи стабільності молодій американській державі, потребували додаткового розв'язання. Так, федеральна Конституція не скасувала рабство на території країни. Це стало однією з причин загострення суперечностей між північними й південними штатами. Після прийняття штату Іллінойс до складу со-юзу залишилися 10 рабовласницьких штатів та 11 штатів, де не одер-жали поширення рабовласницькі стосунки. Федеральний уряд

здійснив низку заходів з метою обмеження рабства. У 1820 році було встановлено північний кордон, який проходив західніше ріки Міссісіпі, за межі якої заборонялося поширення рабовласницьких стосунків. Цей політичний акт одержав назву першого Міссурійського компромісу. Другий Міссурійський компроміс було підписано в 1850 році, коли населення новоутворених штатів (Юта, Нью-Мексіко) саме мусило вирішити, бути їм рабовласницькими чи ні. Ці компроміси були покликані зберегти паритет, який склався між прихильниками і протитвниками рабства у США.

Але перевага у федеральних органах влади рабовласників дозволила їм у 1854 році ліквідувати прийняті раніше домовленості, скасувавши обмеження на поширення рабоволодіння на нових територіях.

Наприкінці 1860 року на посаду президента США було обрано Авраама Лінкольна - одного з організаторів республіканської партії, що означало активізацію аболіціоністської політики в лютому 1861 році. Тоді у місті Монтгомері (штат Алабама) 11 південних штатів заявили про сецесію (вихід) зі складу США і проголосили Конфедеративні штати Америки. Прагнучи поширити рабоволодіння на території всіх штатів, конфедерати розпочали громадянську війну, яка тривала чотири роки.

Під час війни Прокламацією президента А. Лінкольна від 1 січня 1863 р. рабство було скасовано. Однак ішлося про скасування рабства лише на території тих штатів, що взбунтувалися. А в 1865 році було прийнято 13 поправку до федеральної Конституції, яка закріпила цей найважливіший підсумок громадянської війни, заборонивши на всій території держави «рабство і підневільне існування, крім тих випадків, коли це є покаранням за злочин».

Війна між Північчю та Півднем викликала значні зміни в державно-політичній системі США, що позначилося в 14-й (1868 рік) і 15-й (1870 рік) поправках до Конституції. Перша з них заборонила суб'єктам федерації ухвалювати закони, які обмежують пільги і привілеї громадян США, позбавляти будь-кого свободи або власності без належної правової процедури. Ці положення створили правову базу для звільнення негрів та зрівняння їх у правах з іншим населенням країни. Значною мірою цьому мала сприяти і 15-та поправка, яка забороняла дискримінацію на виборах за ознаками раси та кольору шкіри. Більше значення тут мав закон «Про реконструкції Півдня» 1867 року. У південних штатах було введено окупаційний режим, який примусив південців ратифікувати 13-ту, 14-ту і 15-ту поправки до Конституції США. Тільки через декілька десятиліть ці поправки було реалізовано в політичній практиці, незважаючи на введення у 1870 році всезагального чоловічого виборчого права.

Рішеннями Верховного суду США від 1883 та 1896 років визнано неконституційними 13-ту і 14-ту поправки, а також закони окремих штатів, які встановили рівні політичні можливості для білих і чорних. Скасування дискримінаційного законодавства штатів відбулося в середині ХХ століття і пов'язане з серією рішень Верховного суду США.

§ 6. Зміни в політичній системі США на початку ХХ століття

На початку ХХ століття США перетворилися на світову державу. Це супроводжувалося суттєвими змінами в політичній системі країни. Вони були спрямовані на розширення функцій центральних органів влади, значною мірою мали фактичний характер та інкорпоровувалися не в юридичну, а фактичну конституцію. На цей період припадають лише дві поправки до Конституції - 16-та і 17-та, ратифіковані у 1913 році. 16-та поправка суттєво розширила податкові повноваження Кон-гресу. З того часу встановлювані ним податкові податки складають основну частину бюджетних надходжень. 17-та поправка скасувала старий порядок призначення сенаторів та ввела прямі вибори. Цей захід не тільки демократизував процедуру формування Сенату, а й суттєво підвищив його престижність та вплив.

У результаті «парламентської революції» 1910 року спікера палати представників було позбавлено права призначення членів усіх постійних комітетів палати і членства у Комітеті правил, який визначає порядок процедури проходження біллів та резолюцій. Цей захід сприяв установленню більш гнучких стосунків постійних комітетів з впливовими політичними групами, оскільки в комітетах передбачалося те саме співвідношення представників партій, що і в палатах Конгресу. Одночасно були вжиті заходи стосовно ліквідації затягування законодавчої процедури, що сприяло підвищенню ефективності роботи законодавчого органу.

У вересні 1901 року після вбивства президента Вільяма Мак-Кінлі головою виконавчої влади став Теодор Рузвельт, який обіймав цю посаду до 1909 року. При ньому остаточно завершилася ера «правління Конгресу», тобто його відносна незалежність від

президент-ської влади. Попередні президенти (Гаррисон, Клівленд і Мак-Кінлі) вважали себе «агентами Конгресу», тобто тлумачили президентську владу в парламентському дусі. Рузвельт не тільки продемонстрував на практиці верховенство президентської влади у внутрішній і зо-внішній політиці, а й сформулював власну концепцію сильної пре-зидентської влади, підзвітної не Конгресові, а безпосередньо народо-ві. З його іменем пов'язана перша серйозна криза, яка стосувалась двопартійної системи, що склалася після закінчення Громадянської війни. На президентських виборах 1912 року Рузвельт пішов на від-межування від Республіканської партії і висунув свою кандидатуру в президенти від Прогресивної партії. Національний конвент нової партії, який зібрався у серпні 1912 року в Чикаго, прийняв платфор-му, в якій убивчій критиці було піддано стару двопартійну систему. Визнаючи корпорації «суттєвою частиною сучасного бізнесу», плат-форма в той же час висунула низку радикальних вимог, які передба-чали демократизацію процедури висування кандидатів, надання ви-борчих прав жінкам, обмеження виборчої корупції, поліпшення умов праці, заборону дитячої праці, встановлення мінімуму платні тощо. Прогресивна партія зуміла зібрати близько 4 млн голосів і одержати 88 місць у колегії виборців (кандидат демократичної партії одержав відповідно 6 млн голосів і 435 місць у колегії виборців). Це були успіх Рузвельта і поразка республіканської партії. Але тимчасові успіхи прогресивної партії не призвели до трансформації двопартійної по-літичної системи США.

§ 7. «Новий курс» Франкліна Делано Рузвельта у США

Світова економічна криза 1929-1933 років сприяла формуванню нових моделей державно-політичного і правового розвитку європей-ських країн та США. Нові тенденції, які увібрали в себе найновіші концептуальні розробки, стали результатом пошуку ефективних спо-собів подолання глобальної кризи. В одних країнах цей вихід було знайдено за допомогою встановлення тоталітарних режимів (Німеч-чина, Італія, Іспанія), в других - у соціалізації державної політики (Франція), а в третіх - у політиці державного регулювання економіки (США). Економічна криза, яка прийшла на зміну періоду стабільності і відносного благополуччя, одержала в США назву Великої депресії. Національний прибуток знизився майже удвічі (на 48 %), збанкрутіло 40 % національних банків, близько чверті працездатного населення залишилося без засобів до існування. За цих умов президент Г. Гувер та його адміністрація продовжували наполягати на концепції держави як незалежного арбітра у сфері економічних відносин, що виявилось у відсутності будь-яких заходів з боку державної влади стосовно по-долання деструктивних наслідків кризи. Стало зрозумілим, що меха-нізм самооздоровлення

економіки не виправдав себе.

В цих умовах розгорнулася виборча кампанія щодо виборів президента і Конгресу США. Унаслідок цього в 1932 році до влади приходить Франклін Рузвельт, який був до того губернатором штату Нью-Йорк.

Нова адміністрація розпочала проведення політики державного регулювання економіки, яка одержала назву «нового курсу». Її основоположні принципи було сформовано у період передвиборчої кампанії: введення елементів економічного планування, державний контроль над фінансовою сферою, регулювання торгівлі дорогоцінними металами, соціалізація політики тощо.

Банківська криза березня 1933 року сприяла наділенню президента надзвичайними повноваженнями щодо регулювання економіки. Політика «нового курсу» включала декілька напрямів: регулювання фінансової сфери і декретування золотого наповнення долара, відновлення національної промисловості, адміністративну і фінансову підтримку фермерства, послаблення соціального напруження та послаблення соціальних наслідків кризи.

Надзвичайний банківський закон поставив під контроль уряду і президента міжнародні фінансові домовленості, припинив обмін банківських білетів на золото. Державне казначейство одержало право випускати незабезпечені золотом банкноти. Було вжито заходів щодо девальвації національної валюти. Уряд ввів низку обмежень на банківську діяльність, спрямованих на оздоровлення фінансово-банківської системи в цілому. З цією самою метою було встановлено жорсткий контроль за ринком цінних паперів.

Функціонування окремих галузей промисловості регулювалося «кодексами чесної конкуренції», які являли собою інструктивні акти і містили вказівки відносно обсягу продукції, що випускалася, цін її реалізації, порядку збуту, умов наймання робітників, розміру заробітної платні, умов кредитування. Вся промисловість поділялася на 17 груп, кожна з яких керувалася своїм кодексом.

Державного регулювання зазнав і аграрний сектор. Метою урядових заходів у цій сфері було підвищення цін на сільськогосподарську продукцію, а також соціальна підтримка

фермерів, для чого було створено Національну адміністрацію. Уряд рефінансував фермерські борги за умови скорочення ними посівних площ.

У 1933 році було вжито надвичайних заходів щодо боротьби з безробіттям. Уряд і створені ним нові федеральні структури організували систему молодіжних таборів і різноманітні громадські роботи, які фінансувалися державою (наприклад, будівництво шляхів). З 1935 року встановилася федеральна система страхування, яка вперше в історії США передбачала допомогу з безробіття і пенсії по старості. До цього періоду належить становлення трудового права. Законом від 1933 року закріплювалося право на створення професійних об'єднань, які розглядалися як посередники у соціально-трудовах відносинах. Остаточна легалізація профспілкової діяльності утвердилася в законі Вагнера від 5 липня 1935 року.

Після переобрання у 1936 році на посаду президента Франкліна Рузвельта політику «нового курсу» законодавчо оформлено як нову систему регулювання соціально-господарських зв'язків. Офіційно політика «нового курсу» здійснювалася до весни 1939 року, але у роки Другої світової війни вона одержала подальший розвиток. Тоді було утворено декілька урядових управлінь, які централізували функціонування пов'язаних з війною галузей економіки. Незважаючи на введення елементів централізації і плановості, «новий курс» не являв собою відходу від принципів ринкової економіки, вільної конкуренції та демократії. Ці заходи мали тимчасовий характер і були зумовлені екстремальними умовами глибокої економічної кризи.